

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 12.8.2010
KOM(2010) 429 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta 26 päivänä
lokakuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY)
N:o 1889/2005 soveltamisesta mainitun asetuksen 10 artiklan mukaisesti**

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta 26 päivänä lokakuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1889/2005 soveltamisesta mainitun asetuksen 10 artiklan mukaisesti

1. JOHDANTO

Yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta 26 päivänä lokakuuta 2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1889/2005¹, jäljempänä ”käteisrahan valvonta-asetus”, tuli voimaan 15. joulukuuta 2005. Sen 10 artiklassa edellytetään, että komissio antaa neljän vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen täytäntöönpanosta.

Käteisrahan valvonta-asetusta on sovellettu 15. kesäkuuta 2007 lähtien. Asetusta on voitu soveltaa vasta vähän aikaa, joten sekä jäsenvaltiot että komissio ovat keskittyneet tarkoituksenmukaisten rakenteiden luomiseen ja riittävien menettelyjen kehittämiseen, jotta asetusta voitaisiin panna täytäntöön yhdenmukaisesti.

Komissio aloitti arvioinnin lähettämällä jäsenvaltioille kyselyn heinäkuussa 2008. Jäsenvaltioiden vastauksista kyselyn kysymyksiin² sekä kyselyn jälkeen jäsenvaltioiden kanssa käydyistä keskusteluista useissa ”käteisrahan valvontatyöryhmän” kokouksissa komissio sai riittävästi tietoja tämän kertomuksen laatimista varten.

2. YLEINEN TAUSTA

2.1. Tausta

2.1.1. Euroopan unionin (EU) lainsäädäntö

Rahanpesun estämistä koskeva Euroopan unionin oikeudellinen kehys muodostuu rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen 26 päivänä lokakuuta 2005 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2005/60/EY³ sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2007/64/EY, 2008/20/EY ja 2009/110/EY, sekä maksajaa koskevien tietojen toimittamisesta varainsiirtojen mukana 15 päivänä marraskuuta 2006 annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 1781/2006⁴. Neuvoston päätös 2000/642/YOS jäsenvaltioiden rahanpesun selvityskeskusten välistä yhteistyötä koskevista järjestelyistä, joita noudatetaan tietojenvaihdossa, ja

¹ EUVL L 309, 25.11.2005, s. 9.

² Kyselyyn saatiin vastaus kaikilta jäsenvaltioilta vastaamatta jättänyttä Belgiaa lukuun ottamatta 25. helmikuuta 2009 mennessä. Kertomuksen tiedot perustuvat siksi 26 jäsenvaltion antamiin tietoihin. Käteisrahaan liittyvät tilastotiedot koskevat kaikkia jäsenvaltioita.

³ EUVL L 309, 25.11.2005, s. 15.

⁴ EUVL L 345, 8.12.2006, s. 1.

neuvoston puitepäättös 2001/500/YOS rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäähdyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta ovat yhtä merkityksellisiä. Oikeudellista kehystä täydentää Euroopan unionin terrorismin rahoituksen vastainen strategia, joka kohdistuu toimenpiteisiin, joilla pyritään parantamaan terrorismin rahoittamisen vastaisten toimien tuloksia.

Direktiivi 2005/60/EY, jolla korvattiin direktiivi 1991/308/ETY, sisältää Euroopan unionin järjestelmän rahanpesun estämiseksi seuraamalla luotto- ja rahoituslaitosten sekä tiettyjen ammattiryhmien kautta toteutettavia liiketoimia. Oli olemassa riski, että järjestelmää voitaisiin kiertää siirtämällä käteisrahaa laittomiin tarkoituksiin tai terrorismin rahoittamiseen. Siksi järjestelmää oli täydennettävä Euroopan unionin alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvontavaatimuksella.

Käteisrahan valvonta-asetus annettiin edellä mainittua tarkoitusta varten, ja sillä pyritään sovittamaan yhteen tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääoman vapaan liikkuvuuden peruseriaate sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estäminen sisämarkkinoiden ja talous- ja rahaliiton yhteydessä.

2.1.2. Kansainväliset näkökohdat

Tärkein yhteistyökumppani käteisrahan valvonta-asetuksen tehokkuuden varmistamisessa on rahanpesunvastainen toimintaryhmä (FATF) ja rahanpesun vastaisia toimenpiteitä arvioiva asiantuntijakomitea Moneyval, joka on FATF:n alainen alueellinen elin. FATF on hallitustenvälinen elin, joka perustettiin G7-maiden huippukokouksessa Pariisissa vuonna 1989. Se tukee rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista hallitusten politiikkaa. Toimintaryhmä toteuttaa tukitoimia antamalla suosituksia ja ohjeita sekä tarkastamalla suositusten noudattamista yhteisen arviointijärjestelmän avulla, jotta voidaan painostaa toimintaryhmän jäseniä jatkuvasti rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisten tehokkaiden toimenpiteiden varmistamiseen.

FATF:n antama rahakuriireja koskeva erikoissuositus N:o IX on pantu täytäntöön Euroopan unionissa käteisrahan valvonta-asetuksella. Erikoissuosituksen N:o IX menetelmistä käyty keskustelu sekä toimintaryhmän arvioijien laatimat arviointi- ja seurantaraportit ovat vauhdittaneet usein käteisrahan valvonnan parantamista jäsenvaltioissa.

FATF on äskettäin tunnustanut Euroopan unionin ylikansallisen toimivallan, joka koskee rahakuriireista annetun erikoissuosituksen N:o IX soveltamista. Toimivallan tunnustaminen merkitsee sitä, että on olemassa erityisiä vaatimuksia, joita on noudatettava, kuten tarkoituksenmukaista merkityksellisten tietojen vaihtoa ylikansallisella tasolla, vertailukelpoista koulutusta, tietojenkeruuta sekä täytäntöönpano- ja kohdennusohjelmien kehittämistä ja soveltamista ylikansallisella tasolla.

2.2. Käteisrahan valvonta-asetuksen tärkeimmät osa-alueet

2.2.1. Ilmoittamisvelvollisuus

Käteisrahan valvonta-asetuksella on luotu Euroopan unionin yhtenäinen lähestymistapa käteisrahan valvontaan, joka perustuu pakolliseen

ilmoittamisjärjestelmään, jossa Euroopan unionin alueelle tuotavat tai sieltä vietävät käteisrahamäärät on ilmoitettava, kun ne ovat vähintään 10 000 euron suuruisia. Matkailijoiden on annettava nimetyille toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot ilmoituksen antajasta, ilmoituksessa mainitun käteisrahan omistajasta, vastaanottajasta sekä määrästä, lajista, alkuperästä, käyttötarkoituksesta ja kuljetuksesta. Käteisrahan valvonta-asetuksessa ei säädetä ilmoituksen muodosta eikä ilmoitustavasta, joten ilmoitus voidaan antaa suullisesti, kirjallisesti tai sähköisesti.

2.2.2. Toimivaltaisten viranomaisten valtuuksien määrittely

Ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen varmistamiseksi kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava valtuudet tarkastaa luonnollisia henkilöitä, heidän matkatavaroitaan ja kulkuvälineitään. Jos ilmoittamisvelvollisuutta ei ole täytetty, käteisraha voidaan pidättää ja seuraamuksia sovelletaan.

2.2.3. Tietojen tallennus ja käsittely

Käteisrahan valvonta-asetuksessa velvoitetaan jäsenvaltiot tallentamaan ja käsittelemään kaikki ilmoituksesta ja/tai tarkastuksista saatavat tiedot sekä saattamaan ne sen jäsenvaltion kansallisen rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön, jonka kautta matkailija saapuu Euroopan unionin alueelle tai poistuu sieltä.

2.2.4. Tietojenvaihto

Jos on olemassa viitteitä siitä, että käteisrahamäärät liittyvät käteisrahaliikenteeseen liittyvään laittomaan toimintaan, tietoja voidaan välittää muiden jäsenvaltioiden viranomaisille. Jos kyseisestä toiminnasta on haittaa Euroopan unionin taloudellisille eduille, tiedot välitetään myös komissiolle.

Keskinäistä hallinnollista apua koskevien voimassa olevien sopimusten mukaisesti käteisrahan valvonta-asetuksen nojalla saadut tiedot voidaan välittää myös kolmansille maille, edellyttäen että henkilötietojen välittämistä kolmansille maille koskevia asiaankuuluvia kansallisia säännöksiä ja Euroopan unionin säännöksiä noudatetaan.

2.2.5. Luottamuksellisuutta koskevat asiat

Kaikki käteisrahan valvonta-asetuksen nojalla saadut tiedot ovat luottamuksellisia. Kaikkia henkilötietoja on käsiteltävä asiaankuuluvien tietosuojasäännösten mukaisesti. Tarvittaessa sovelletaan tiedon turvaluokittelua koskevia sääntöjä tietoturvan takaamiseksi.

2.3. Käteisrahaliikenteen valvonta Euroopan unionissa

Käteisrahan valvonta-asetuksella ei rajoiteta kansallisia toimenpiteitä, joilla valvotaan käteisrahaliikennettä Euroopan unionin alueella. Mainittujen kansallisten toimenpiteiden on kuitenkin oltava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 65 artiklan mukaisia. Kyseisessä artiklassa jäsenvaltioille myönnetään valtuudet säätää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi tai toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta, edellyttäen että

toimenpiteet ja menettelyt eivät ole keino mielivaltaiseen syrjintään tai pääomien vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

Seuraavat jäsenvaltiot⁵ soveltavat kyseistä Euroopan unionin sisäistä käteisrahan valvontaa toisten jäsenvaltioiden rajoilla: Belgia, Bulgaria, Espanja, Italia, Kypros, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Saksa ja Tanska. Mainitut jäsenvaltiot hyödyntävät valvontatarkoitukseen pakollista ilmoittamisjärjestelmää, kun käteisvarojen määrä on 10 000 euroa tai enemmän. Poikkeuksena on kuitenkin Portugali, jossa ilmoittaminen on vapaaehtoista, ellei luonnollista henkilöä tarkasteta. Itävallassa käteisrahaa valvotaan rajojen lisäksi maan koko alueella. Espanja on ottanut käyttöön samanlaisen kansallisen valvonnan kuin Itävallassa, mutta siellä valvonta koskee vähintään 100 000 euron määriä. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole ottanut käyttöön rutiininomaista Euroopan unionin sisäistä käteisrahan valvontaa, mutta sen alueella viranomaiset tarkastavat matkustajat ja heidän matkatavaransa sattumanvaraisesti, jotta saadaan tieto mukana olevista käteisrahoista. Irlannissa menettellään Yhdistyneen kuningaskunnan tavoin, mutta käteisrahan vähimmäismäärä on 6 438 euroa. Alankomaat, Latvia, Liettua, Luxemburg, Kreikka, Romania, Ruotsi, Slovakia Slovenia, Suomi, Tšekki, Unkari ja Viro eivät sovelle minkäänlaista Euroopan unionin sisäistä käteisrahan valvontaa.

3. KÄTEISRAHAN VALVONTA-ASETUKSEN SOVELTAMINEN

3.1. Tausta

3.1.1. Toimivaltaiset viranomaiset

Käteisrahan valvonta-asetuksessa ei säädetä siitä, mikä viranomainen jäsenvaltion pitäisi nimetä toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Käytännössä 23 jäsenvaltiossa tulliviranomaiset ovat pääasiallisia viranomaisia, joille toimivalta on myönnetty. Tanskassa ja Virossa toimivalta on myönnetty vero- ja tulliviranomaisille. Puolassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivalta on myönnetty tulliviranomaisille ja rajavartiolaitokselle.

Erityiset kansalliset erot näkyvät myös siinä, miten monenlaisia viranomaisia asia koskee eri jäsenvaltioissa. Kyseisiä viranomaisia ovat seuraavat: liittovaltion keskusrikospoliisi, rahanpesun selvityskeskukset, terrorismin vastaisuutta turvaava virasto, rajavartiolaitokset, aluehallinnot, valtiovarainministeriö, petostentorjuntaosastot tai tutkintayksiköt sekä oikeusviranomaiset. Poliisiviranomaiset ja rahanpesun selvityskeskukset ovat yleisimpiä yhteistyökumppaneita käteisrahan valvonnan täytäntöönpanossa. Viranomaisten välisestä yhteistyöstä on sovittu 16 jäsenvaltion kirjallisissa yhteistyösopimuksissa. Kolmasosassa jäsenvaltioita on perustettu toimivaltaisten viranomaisten tiedusteluryhmiä tai työryhmiä.

⁵ Euroopan unionin sisäisestä käteisrahan valvonnasta tässä kertomuksessa annettujen tietojen perusteella ei päätetä ennakoivasti komission kantaa siihen, ovatko kyseiset kansalliset toimenpiteet Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 65 artiklan mukaisia.

3.1.2. Käteisrahan määritelmä

Käteisrahan valvonta-asetuksessa oleva käteisrahan määritelmä on sama kuin FATF:n erityissuosituksessa N:o IX ja kattaa siirtokelpoiset haltijamaksuvälineet tai valuutat. Jäsenvaltiot eivät ole toistaiseksi ilmoittaneet, että määritelmän soveltamisessa olisi ollut mainittavia ongelmia. Kulta, jalometallit tai -kivet eivät sisälly määritelmään. Eräät jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, että niillä on käytössään käteisrahaa koskevan ilmoittamisvelvollisuuden kaltaisia kansallisia säännöksiä, jotka koskevat kultaa ja/tai jalometalleja ja -kiviä (Bulgaria, Itävalta (Itävallan alueella), Kypros, Puola, Saksa ja Tšekki). Monikäyttöiset sähköiset käteiskortit eivät myöskään sisälly määritelmään. Saksa on ilmoittanut, että se soveltaa kansallisia säännöksiä, jotka koskevat sähköisen rahan ilmoittamista.

3.2. Ilmoittamisvelvollisuus

Euroopan unionin alueelle saapuvan ja sieltä poistuvan luonnollisen henkilön, joka kuljettaa mukanaan vähintään 10 000 euron verran käteisrahaa, on säännösten mukaisesti ilmoitettava kyseinen rahamäärä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonka kautta hän saapuu Euroopan unionin alueelle tai poistuu sieltä. Toisin sanoen kyseinen jäsenvaltio on ensimmäinen saapumispaikka Euroopan unionin alueelle ja viimeinen poistumispaikka Euroopan unionin alueelta.

3.2.1. Ilmoittamisvelvollisuutta koskevan tietoisuuden lisääminen

Jäsenvaltioissa ja Euroopan unionissa on toteutettu ja uudistettu jatkuvasti tiedotuskampanjoita, jotta voitaisiin varmistua siitä, että matkailijat ovat tietoisia ilmoittamisvelvollisuudesta. Euroopan unionissa painettiin juliste (10 000 kappaletta 22 kielellä) ja monikielisiä esitteitä (vuonna 2007 painettu 401 520 kappaletta sekä uusi tarkistettu 1 000 000 kappaleen painos heinäkuussa 2009). Lisäksi laadittiin ja julkaistiin advertoriaaleja lennoilla jaettavissa lehdissä (kymmenessä suurimmassa lentoyhtiöiden lehdessä syyskuussa 2009) sekä kehitettiin ja julkaistiin verkkosivusto (vuonna 2007, päivitetty elokuussa 2009) ja lyhyt animaatiofilmi (vuonna 2007, päivitetty marraskuussa 2009, seitsemällä kielellä). Jäsenvaltiot tiedottivat asiasta samankaltaisin keinoin, kuten julkaisemalla julisteita, verkkosivustoja ja lehdistötiedotteita käteisrahaan liittyvistä selvittelyistä tai välittämällä tietoa sidosryhmille.

Yleisesti vaikuttaa siltä, että käteisrahan valvontaan liittyvät tiedotustoimet ovat lisänneet merkittävästi matkailijoiden tietoisuutta käteisrahaa koskevasta ilmoittamisvelvollisuudesta, vaikka vain neljä jäsenvaltiota seurasi tiedotuskampanjoiden tuloksia ja vaikka yhdessäkään jäsenvaltiossa ei käytetty seurantavälineitä, joilla olisi voitu arvioida tiedotuskampanjoiden tehokkuutta tai hyödyllisyyttä.

Käteisrahan valvonta-asetukseen ei sisälly nimenomaista velvoitetta toteuttaa tiedotuskampanjaa, mutta lähes kaikki jäsenvaltiot ovat tietoisia siitä, että tiedotustoimia on ollut tarpeen toteuttaa. Jäsenvaltioista 17 on ilmoittanut hyödyntävänsä käteisrahan valvontaa koskevaa jatkuvaa tiedotuskampanjaa, jotta tietoisuus lisääntyisi jatkuvasti. Eräät jäsenvaltiot katsovat, että asetukseen pitäisi sisällyttää velvoite, jonka mukaan tietoisuutta käteisrahan valvonnasta on lisättävä,

koska se helpottaisi neuvotteluja lentokenttäviranomaisten kanssa tiedotusaineiston näytteille asettamisesta.

3.2.2. *Ilmoittamispaikka*

Käteisrahan valvonta-asetuksessa edellytetään, että luonnollisten henkilöiden on ilmoitettava käteisrahan määrä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonka kautta he saapuvat Euroopan unionin alueelle tai poistuvat sieltä. Mainittu vaatimus ei ole yleensä aiheuttanut ongelmia jäsenvaltioissa.

Kauttakulku

Kauttakulkumatkustajille velvollisuutta ilmoittaa käteisraha ensimmäisessä saapumispaikassa Euroopan unionin alueelle tai viimeisessä poistumispaikassa Euroopan unionin alueelta on vaikeaa noudattaa lentokenttien erilaisten kauttakulurakenteiden vuoksi. Kauttakulkualueella on vähän tiloja käteisrahan ilmoittamista varten tai tilat ovat erilaisia. Lisäksi lentojen välillä on liian vähän aikaa.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on myös vaikeaa varmistaa, että kauttakulkumatkustajat tarkastetaan yhdenmukaisesti. Ajan puute, tarkoituksenmukaisten tarkastustilojen puuttuminen lentokenttien erilaisten kauttakulurakenteiden vuoksi sekä ruumaan menevien matkatavaroiden ja käsimatkatavaroiden erilliset reitit vaikeuttavat kyseisiä tarkastuksia.

Käteisrahan valvonta-asiantuntijoiden erityinen projektiryhmä on käsitellyt mainittua asiaa ja tullut siihen johtopäätökseen, että käteisrahan valvonta-asetuksen 3 artiklaa on muutettava, jotta käteisrahan valvontamenettelyt voidaan sovittaa yhteen tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93⁶ 192–194 artiklassa säädettyjen matkustajien matkatavaroiden tarkastusmenettelyjen kanssa.

3.2.3. *Ilmoittamistavat*

Käteisrahan valvonta-asetuksen mukaan käteisrahaa koskevan ilmoituksen tiedot voidaan antaa kirjallisesti, suullisesti tai sähköisesti. Useimmat jäsenvaltiot ovat valinneet kirjalliset ilmoitukset. Ainoastaan Espanjassa, Itävallassa ja Tanskassa on sallittua antaa ilmoitus suullisesti, jolloin tulliviranomaiset laativat ilmoituksesta kirjallisen asiakirjan. Espanjassa, Itävallassa (vain ammattirahakuriirit) ja Puolassa on sallittua antaa ilmoitus sähköisesti. Vuoden 2009 toisella neljänneksellä 90 prosenttia käteisrahaa koskevista ilmoituksista oli tehty kirjallisesti, 9,7 prosenttia sähköisesti ja 0,3 prosenttia suullisesti. Kaikki jäsenvaltiot ovat laatineet lomakkeita, joissa on otettu huomioon käteisrahan valvonta-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa edellytettyjen vähimmäistietojen antaminen.

Täytäntöönpanon alkuvaihe on osoittanut, että hyödyntämällä yhteistä ilmoituslomaketta voitaisiin parantaa huomattavasti (sähköistä) tietojenvaihtoa käteisrahaa koskevista ilmoituksista. Se myös parantaisi kansainvälisten

⁶ EYVL L 253, 11.10.1993, s. 1.

matkailijoiden ymmärrystä siitä, mitä heiltä odotetaan, ja siten myös vaatimusten noudattamista.

Mainittua tarkoitusta varten kehitettiin yhteinen eurooppalainen ilmoituslomake (*Common Declaration Form* – CDF). Tällä hetkellä lomaketta käytetään seuraavissa 16 jäsenvaltiossa: Alankomaat, Irlanti, Itävalta, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Romania, Ruotsi, Slovenia, Suomi, Tanska, Unkari ja Viro. Muut jäsenvaltiot harkitsevat CDF-lomakkeen käyttöönottoa tulevaisuudessa (Bulgaria, Latvia, Saksa ja Slovakia) tai käyttävät jo lomakkeita, jotka ovat hyvin samanlaisia kuin CDF-lomake. Viimeksi mainittuja ovat seuraavat: Espanja, Liettua ja Ranska. Lähes kaikissa jäsenvaltioissa käteisrahaa koskevat ilmoitukset hyväksytään ja voidaan täyttää sen valtion virallisilla kielillä, jossa ilmoitus on tehtävä, sekä myös englannin kielellä. Joissakin jäsenvaltioissa käteisrahaa koskeva ilmoituslomake voidaan täyttää myös muilla Euroopan unionin alueella laajasti puhutuilla kielillä.

3.2.4. Tilastotietoja käteisrahaa koskevista ilmoituksista

Käteisrahan valvonta-asetukseen ei sisälly nimenomaista vaatimusta toimittaa tilastotietoja. Jäsenvaltiot ovat kuitenkin sopineet, että ne lähettävät annetuista käteisrahaa koskevista ilmoituksista ja valvonnassa saaduista tuloksista laaditut tilastotiedot komissiolle⁷. Käteisrahaa koskevista vääristä ilmoituksista tai tarkastusten vääristä tuloksista käytetään tilastotiedoissa nimitystä ”kirjaukset” (katso tarkemmat tiedot jäljempänä kohdasta 3.4.2.).

Liitteessä 1 on kaikkien jäsenvaltioiden kokoamat käteisrahaa koskevien ilmoitusten ja kirjauksien tilastotiedot ajanjaksolta 15. kesäkuuta 2007–30. kesäkuuta 2009.

Kyseisenä ajanjaksona jäsenvaltiot ovat saaneet 178 351 käteisrahaa koskevaa ilmoitusta yhteensä 79 922 miljoonan euron arvosta. Käteisrahaa koskevia ilmoituksia koottiin Euroopan unionin alueelle saapumisen yhteydessä 101 824 kappaletta ja sieltä poistumisen yhteydessä 76 527 kappaletta.

Liitteessä 2 on pylväsdiagrammi jäsenvaltioiden ilmoituksista, jotka koskivat koottujen käteisrahaa koskevien ilmoitusten määrää, ja siitä käy ilmi merkittäviä eroja.

Ilmoitettuna ajanjaksona Saksa sai 25 prosenttia, Italia 22,5 prosenttia ja Ranska 13 prosenttia kaikista käteisrahaa koskevista ilmoituksista. Espanjan osuus ilmoituksista oli 9 prosenttia, Liettuan 4,5 prosenttia, Puolan 4 prosenttia, Yhdistyneen kuningaskunnan 3,5 prosenttia ja Bulgarian 3 prosenttia.

Mainittujen tilastotietojen seuranta on jatkettava, jotta käteisrahan valvonnan yhtenäistämistä jäsenvaltioiden välillä voidaan parantaa.

Liitteestä 3 käy ilmi, että jäsenvaltioissa tehtyjen käteisrahaa koskevien ilmoitusten määrä on kasvanut nopeasti vuoden 2008 loppuun asti (vuoden 2007 kolmannen neljänneksen 13 196:sta käteisrahaa koskevasta ilmoituksesta vuoden 2008 viimeisen neljänneksen 28 210:een käteisrahaa koskevaan ilmoitukseen). Ilmoitusten

⁷

Kyseisen sopimuksen mukaan jäsenvaltiot lähettävät käteisrahaa koskevia tilastotietoja, joihin eivät kuulu Euroopan unionin sisäisten käteisrahaa koskevien ilmoitusten ja valvonnan tiedot.

lukumäärä on vähentynyt siten, että vuoden 2009 toisella neljänneksellä käteisrahaa koskevia ilmoituksia tehtiin 27 236. Sama kehityssuuntaus voidaan havaita liitteessä 4, jossa ilmoitetaan mainittuja käteisrahaa koskevia ilmoituksia vastaava määrä euroissa (5 432 miljoonaa euroa vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä, 13 051 miljoonaa euroa vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä sekä 9 496 miljoonaa euroa vuoden 2009 toisella neljänneksellä). Käteisrahaa koskevien ilmoitusten lukumäärään ja kyseisiä ilmoituksia vastaaviin euromääriin on hyvin todennäköisesti vaikuttanut yleinen pankkikriisiin liittyvä talouden taantuma vuonna 2009.

Vuoden 2009 toisella neljänneksellä yli 63 prosenttia käteisrahaa koskevista ilmoituksista tehtiin lentokentillä, 30 prosenttia rajan ylityksissä maanteitse, 5 prosenttia satamissa ja 2 prosenttia rajan ylityksissä rautateitse. Yksityiset rahakuriirit tekivät 86,2 prosenttia käteisrahaa koskevista ilmoituksista ja ammattirahakuriirit puolestaan 13,8 prosenttia.

3.3. Tietoa valvontavaltuuksien myöntämisestä kansallisille viranomaisille

3.3.1. Jäsenvaltioiden valvontatoimivalta

Jäsenvaltioissa tarkastukset keskitetään annettuihin ilmoituksiin, matkustajiin, matkatavaroihin ja kuljetusvälineisiin. Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet tekevänsä fyysisiä tarkastuksia. Lähes kaikki jäsenvaltiot käyttävät läpivalaisulaitteita. Neljä jäsenvaltiota on ilmoittanut käyttävänsä käteisrahan valvonnassa koulutettuja etsintäkoiria.

Tehokkaiden ja hyödyllisten tarkastusten varmistamiseksi tarkoituksenmukaisen riskienhallintastrategian hyödyntäminen on ratkaisevan tärkeää. Jäsenvaltioista 12 on ilmoittanut hyödyntävänsä erityistä kansallista strategiaa, joka liittyy käteisrahan valvontaan. Muut jäsenvaltiot ovat puolestaan ilmoittaneet hyödyntävänsä käteisrahan valvonnassa riskinarvioinnin kriteerejä tärkeimmissä saapumis- ja poistumispaikoissa. Jäsenvaltioista 17 on maininnut käyttävänsä käteisrahan valvonnassa riskiprofilointia, kun taas 18 jäsenvaltiossa käteisrahan valvonnassa käytetään tiedonkeruuseen liittyviä hälytysjärjestelmiä vastaanottamalla mainittuja hälytyksiä ja/tai tekemällä niitä. Neljä jäsenvaltiota on ilmoittanut toteuttavansa kansallisia yhteisiä kohdennustoimia muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

3.3.2. Valvonnan tulokset

Jäsenvaltioiden tallentamien kirjauksien (katso liite 1) määrä nousi 13 019 kirjaukseen, joiden arvo oli 1 632 miljoonaa euroa. Seuraavissa jäsenvaltioissa tehtiin suurin osa kirjauksista: Saksa (40 prosenttia), Ranska (20 prosenttia), Italia (12 prosenttia), Yhdistynyt kuningaskunta (10 prosenttia), Alankomaat (6 prosenttia), Portugali (4 prosenttia) ja Espanja (4 prosenttia). Liitteessä 5 olevasta kirjausten määrää koskevasta pylväsdiagrammista näkyvät mainitut merkittävät erot.

Useat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, ettei kirjauksia ole tehty lainkaan tai että niitä on tehty vain vähän. Joissakin tapauksissa kyse ei ole siitä, ettei valvontaa olisi todella tehty, vaan siitä, etteivät kyseiset jäsenvaltiot ole pystyneet hakemaan tietoa keskitetysti (katso jäljempänä kohdassa 3.4.2 olevat tiedot). Toisten jäsenvaltioiden ilmoituksissa puolestaan kirjausten osuus on hyvin korkea annettuihin oma-

aloitteisiin käteisrahaa koskeviin ilmoituksiin verrattuna (katso liite 6). Kun valvonnan tuloksia tarkastellaan huolellisemmin, voidaan havaita ja tutkia mahdollisia eroja jäsenvaltioiden valvontatavoissa. Siten voidaan myös tehdä mahdollisia muutoksia, jotta jäsenvaltioiden valvontatavat voitaisiin yhtenäistää täysimääräisesti.

Kirjausten määrä lisääntyi tasaisesti vuoden 2007 kolmannen neljänneksen 552 tapauksesta vuoden 2009 toisen neljänneksen 2 300 tapaukseen (katso liite 7). Mainittuja kirjauksia vastaava euromäärä, josta on ilmoitettu tarkemmat tiedot liitteessä 8, pysyi melko vakaana mainittuna ajanjaksona, vuoden 2008 viimeisen neljänneksen aikana tehtyjä kirjauksia lukuun ottamatta. Silloin havaittiin Saksassa yksi ilmoittamatta jätetty hyvin arvokas siirtokelpoinen haltijamaksuväline (33 miljoonaa euroa vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä, 1 149 miljoonaa euroa vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä ja 72,5 miljoonaa euroa vuoden 2009 toisella neljänneksellä).

3.4. Tietoja tallennuksesta ja käsittelystä

3.4.1. Käteisrahaa koskevien ilmoitusten tallennus ja käsittely

Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet tallentavansa käteisrahaa koskevien ilmoitusten tiedot. Jäsenvaltioista 14:ssä tiedot tallennetaan automaattiseen keskustietokantaan. Useimmissa tapauksissa kyseessä on erillinen keskustason tietokanta, joka on joskus suoraan kansallisen rahanpesun selvityskeskuksen käytettävissä (kahdessa jäsenvaltiossa kansallinen rahanpesun selvityskeskus pitää hallussaan keskustietokantaa). Useimmiten muut toimivaltaiset viranomaiset, kuten kansallinen rahanpesun selvityskeskus, ei toistaiseksi pysty hakemaan tallennettuja tietoja suoraan.

Jäsenvaltiot, jotka ovat ilmoittaneet, ettei niillä ole käytössä automaattista käteisrahaa koskevien ilmoitusten tallennusta, mainitsevat useimmiten käyttävänsä Excel-tiedostoja tai paikallista tietokantaa.

3.4.2. Pakollisten käteisrahaa koskevien ilmoitusten sekä valvonnan tuloksista saatujen tietojen tallennus ja käsittely

Jäsenvaltioista 15 on ilmoittanut tallentavansa ja käsittelevänsä käteisrahan valvonnasta saadut tiedot. Yksi jäsenvaltio on ilmoittanut, ettei se tallenna tällaisia tietoja, vaikka käteisrahan valvonta-asetuksen 5 artiklassa nimenomaan edellytetään, että jäsenvaltioiden on tehtävä niin. Jäsenvaltioista 12:ssa tiedot tallennetaan automaattiseen keskustietokantaan. Muissa jäsenvaltioissa tiedot tallennetaan paikallisten tullitoimipaikkojen tietokantoihin. Yksi jäsenvaltio on ilmoittanut, että ainoastaan havaitut sääntöjenvastaisuudet tallennetaan, ja toinen jäsenvaltio puolestaan on todennut, että ainoastaan perusteellisten tarkastusten tiedot tallennetaan.

3.4.3. Pidätettyä käteisrahaa koskevien tietojen tallennus ja käsittely

Käteisrahan pidättämistä koskevat menettelyt eivät ole pakollisia, koska käteisrahan valvonta-asetuksen 4 artiklassa säädetään, että käteisraha VOIDAAN pidättää hallinnollisella päätöksellä. Jäsenvaltioista 23 on ilmoittanut tallentavansa ja käsittelevänsä pidätettyä käteisrahaa koskevat tiedot. Ranska ja Ruotsi ovat

ilmoittaneet, etteivät ne tallenna kyseisiä tietoja. Belgiasta ja Puolasta ei ole saatavilla tietoja.

Pidätettyä käteisrahaa koskevat tiedot tallennetaan keskustietokantaan 15 jäsenvaltiossa (Alankomaat, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kypros, Latvia, Liettua, Portugali, Saksa, Slovenia, Suomi, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta). Seitsemän jäsenvaltiota (Kreikka, Luxemburg, Romania, Ruotsi, Slovakia, Tanska ja Unkari) ovat maininneet käyttävänsä paikallisten tullitoimipaikkojen tietokantoja, kun taas Tšekissä kyseiset tiedot lähetetään suoraan kansalliseen rahanpesun selvityskeskukseen.

Jäsenvaltiot eivät toistaiseksi toimita pidätettyä käteisrahaa koskevia tilastotietoja komissiolle. Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tullitietojärjestelmän (TTJ) uuden moduulin ansiosta jäsenvaltiot voivat lähitulevaisuudessa toimittaa kaikki käteisrahan pidättämiseen liittyvät tiedot.

3.5. Rahanpesun selvityskeskusten käyttöön saatettavat tiedot

Kaikki käteisrahaa koskevien ilmoitusten tiedot saatetaan omaehtoisesti kansallisten rahanpesun selvityskeskusten käyttöön 21 jäsenvaltiossa. Vain Italia, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat ilmoittaneet saattavansa kyseiset tiedot kansallisen rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön pyynnöstä, kun taas Kyproksella ja Unkarissa tietoja toimitetaan vain epäilyttävissä tapauksissa. Tiedot saatetaan rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön postitse, virkakirjeenä tai ne ovat saatavilla välittömästi käteisrahaa koskevien ilmoitusten tietokannasta. Mainittujen tietojen toimitusjaksot vaihtelevat välittömästä siirtämisestä suoraan tietokannoista tietojen toimittamiseen päivittäin, viikoittain, kuukausittain, enintään kolmen kuukauden välein tai neljännesvuosittain (kaksi jäsenvaltiota).

Eräät jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet hyödyntävänsä nopeita menettelyjä kansallisille rahanpesun selvityskeskuksille tiedottamisessa, kun tiedot liittyvät epäilyttävän käteisrahaliikenteen havaitsemiseen.

Useimmat jäsenvaltiot (Alankomaat, Bulgaria, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta) ovat ilmoittaneet saattavansa käteisrahaa koskeviin epäilyttäviin ilmoituksiin liittyvät tiedot kansallisen rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön (ei tietoja saatavilla Belgiasta, Portugalista, Puolasta eikä Ranskasta.). Muutamissa jäsenvaltioissa (Latvia, Liettua ja Saksa) tiedot saatetaan kansallisen rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön siten, että kansallinen rahanpesun selvityskeskus voi käyttää suoraan tietokantaa, joka sisältää kaikki tiedot käteisrahaa koskevista ilmoituksista. Alankomaat ja Espanja ylläpitävät jo käteisrahaa koskevien tietojen keskustietokantaa kansallisessa rahanpesun selvityskeskuksessa.

Kansalliset erot rahanpesun selvityskeskusten organisaatiossa ja suhteissa muihin toimivaltaisiin viranomaisiin vaikeuttavat tulliviranomaisten ja rahanpesun selvityskeskusten välisen tietojenvaihdon entistä yhdenmukaisempien menettelyjen ehdottamista.

Smurfing

Jäsenvaltioista 16 on ilmoittanut valvovansa erityisesti 10 000 euron vähimmäismäärää pienempien käteisrahamäärien liikennettä, kun on olemassa viitteitä käteisrahaliikenteeseen liittyvästä laittomasta toiminnasta, josta käytetään yleisesti nimitystä ”smurfing” eli käteistalletusten pilkkominen ja niiden siirtäminen ulkomaille. Kyseinen mahdollisuus on annettu käteisrahan valvonta-asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa. Useimmat jäsenvaltiot saattavat myös edellä mainitut tiedot kansallisen rahanpesun selvityskeskukseen käyttöön.

3.6. Tietojenvaihto jäsenvaltioiden välillä ja komission kanssa

Ei ole olemassa komiteaa, joka voisi auttaa komissiota käteisrahan valvonta-asetuksen hallinnoinnissa, joten komissio on perustanut kaikkien jäsenvaltioiden kanssa pysyvän työryhmän, joka kokoontuu kolmesti vuodessa. Työryhmän toimintaa rahoitetaan Tulli 2013-puiteohjelmasta, josta rahoitetaan jäsenvaltioiden ja komission välistä yhteistyötä. Työryhmä keskittyy parantamaan tietojenvaihtoa, yhtenäistämään menettelyjä, vakiinnuttamaan parhaita käytäntöjä ja luomaan tarkoituksenmukaisen ympäristön, jossa jäsenvaltioiden viranomaiset voivat vaihtaa näkemyksiä käteisrahan valvonta-asetuksen täytäntöönpanosta. Työryhmän äskettäin hyväksymä käteisrahan valvontaa koskevien ohjeiden käsikirja on kehitetty juuri edellä mainittuun tarkoitukseen.

Jäsenvaltioille ja komissiolle voisi olla hyötyä komiteamenettelystä, jonka avulla varmistettaisiin entistä pidemmälle viety yhtenäistäminen.

Lisäksi suojatulla ekstranet-työkalulla on luotu erityinen virtuaalinen eturyhmä, jossa julkishallinnot voivat jakaa tietoja ja osallistua keskustelufoorumeihin. Se myös sisältää tietoja jäsenvaltioiden keskeisistä yhteyspisteistä ja ympärivuorokautisista yhteyspisteistä sekä mahdollistaa nopean tietojenvaihdon toimivaltaisten viranomaisten välillä. Jäsenvaltiot vastaavat mainittujen tietojen päivittämisestä.

3.6.1. *Tietojenvaihto jäsenvaltioiden välillä*

Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet vaihtavansa käteisrahan valvontaa koskevia tietoja monenlaisin keinoin. Niihin kuuluu Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) petostentorjunnan tietojärjestelmä (AFIS), joka perustettiin jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi 13 päivänä maaliskuuta 1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 515/97⁸. Jäsenvaltiot vaihtavat myös riskeihin liittyviä tietoja yhteisön tullialan riskinhallintajärjestelmän alaisuudessa perustetun sähköisen riskitietojärjestelmän (RIF) kautta. Riskinhallintajärjestelmä on yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92⁹ mukainen. Suorat yhteydet käteisrahan valvonnan keskeisten yhteyspisteiden kautta, toimivien tullilaitosten välillä, tiedustelupalveluiden kautta, linkäytöstä vastaavien yhteyspisteiden tai

⁸ EYVL L 82, 22.3.1997, s. 1.

⁹ EYVL L 302, 19.10.1992, s. 1.

verorikoksista vastaavien yhteysvirkamiesten verkoston kautta sekä Europolin erityisten tietotekniikkasovellusten käyttö mainittiin myös.

Jäsenvaltiot järjestävät säännöllisesti yhteisiä kohdennustoimia neuvoston tulliyhteistyöryhmässä. Ranskan puheenjohtajakaudella järjestettiin rahakuriirien käteisrahan valvontaa koskeva yhteinen Athena-tullioperaatio.

3.6.2. Tietojenvaihto komission kanssa

Kaikki jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tilastotietoja käteisrahan valvonta-asetuksen täytäntöönpanosta neljännesvuosittain. Tilastotiedot käsitellään ja saatetaan kaikkien jäsenvaltioiden käyttöön.

Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle petostentorjunnan tietojärjestelmän (AFIS) kautta tietoja tapauksista, joissa on olemassa viitteitä siitä, että käteisrahamäärät liittyvät rikoksen tuottamaan hyötyyn tai muuhun laittomaan toimintaan, josta on haittaa Euroopan unionin taloudellisille eduille. Petostentorjunnan tietojärjestelmään kuuluvaan tullitietojärjestelmän (TTJ) moduuliin jäsenvaltiot voivat sisällyttää pidätettyä, takavarikoitua tai menetetyksi tuomittua käteisrahaa koskevia tietoja. Tullin valvontaviranomaisten tutkintaan liittyvät tiedot on syötettävä petostentorjunnan tietojärjestelmän tullitutkintatietokantaan, jotta voidaan tarkistaa, onko kyseinen henkilö (tai yritys) ollut rikostutkinnan kohteena jossakin jäsenvaltiossa. Tullitutkintatietokantaan on ladattu vain vähän tapauksia, koska tullitietojärjestelmän moduuli ei ole vielä käytössä.

3.6.3. Tilastotietoja tietojenvaihdosta

Jos on olemassa viitteitä siitä, että ilmoitetut tai löydetty käteisrahamäärät liittyvät käteisrahaliikenteeseen liittyvään laittomaan toimintaan, jäsenvaltiot voivat välittää tietoja käteisrahan valvonta-asetuksen 6 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet vain muutamista tapauksista ja myös huomauttaneet, että tapausten määrän määrittäminen on vaikeaa, koska tietoja vaihdetaan yleensä tiettyä tilapäistä tarkoitusta varten siten, että valvontaviranomaiset ovat suoraan yhteydessä toisiinsa. Silloin keskusyksiköille ei tiedoteta asioista. Komissio on tietoinen riittävän tietojenvaihdon merkityksestä ja on perustanut siksi jäsenvaltioiden kanssa projektiryhmän parantamaan tietojenvaihtoa.

3.7. Tietojenvaihto kolmansien maiden kanssa

Käteisrahan valvonta-asetuksessa ei ole säädetty tietojenvaihdosta kolmansien maiden kanssa. Jäsenvaltiot ovat kuitenkin vaihtaneet tietoja kansainvälisten vastavuoroista avunantoa koskevien sopimusten sekä kahdenvälisten sopimusten nojalla ja olemalla suoraan yhteydessä kolmansien maiden keskeisiin yhteyspisteisiin sekä tullivalvonnan verkoston ja verorikoksista vastaavien yhteysvirkamiesten verkoston kautta. Tietojenvaihto kansallisten rahanpesun selvityskeskusten kautta on myös mainittu.

Komissio antoi yleistä tietoa käytössä olevista järjestelmistä rahanpesunvastaisessa toimintaryhmässä.

Parhaita käytäntöjä ja kokemuksia vaihdettiin Yhdysvaltojen kanssa erityisessä Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisessä kokouksessa, joka pidettiin Tulli 2013 –ohjelmaan sisältyvässä käteisrahan valvontatyöryhmässä huhtikuussa 2008.

3.8. Luottamuksellisuus, tietosuoja- ja turvallisuusasiat

Kaikissa jäsenvaltioissa sovelletaan seuraavaa lainsäädäntöä:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 2005, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta¹⁰ ja

komission päätös 2001/844/EY, EHTY, Euratom, tehty 29 päivänä marraskuuta 2001. Tällä päätöksellä asetettiin tiedon turvaluokittelua koskevat säännöt tietoturvan takaamiseksi¹¹.

Yleiset luottamuksellisuutta koskevat säännökset / salassapitovelvollisuutta koskevat säännökset

Useimmat jäsenvaltiot (Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Malta, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Suomi, Tšekki, Unkari, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta) ovat ilmoittaneet toteuttavansa erityisiä tietosuojatoimenpiteitä käteisrahan valvontaan liittyvissä tietojenvaihdossa. Belgiasta, Luxemburgista ja Portugalista ei ole saatavilla tietoja. Todellisuudessa useimmat jäsenvaltiot toteuttavat henkilötietojen suojaamista koskevia yleisiä toimenpiteitä. Myös hyvin harvat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet toteuttavansa tiedon turvaluokittelua koskevia toimenpiteitä tietoturvan takaamiseksi. Neljä jäsenvaltiota (Alankomaat, Liettua, Slovakia ja Tanska) ovat ilmoittaneet, että yleistä tietosuoja, tietoturvaa ja luottamuksellisuutta koskevia toimenpiteitä sovelletaan myös käteisrahan valvontatietoihin.

Voidaan päätellä, että useimmissa jäsenvaltioissa varmistetaan, että käteisrahan valvontatietoihin sovelletaan luottamuksellisuuden yleistä vähimmäistasoa tai henkilötietojen suojaamista. Vain harvoissa jäsenvaltioissa on otettu käyttöön käteisrahan valvontaa koskevia erityisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan henkilötietojen suojaaminen. Lisäksi vain harvojen jäsenvaltioiden käteisrahan valvontaa koskevissa tiedoissa on turvaluokitus tietoturvan takaamiseksi.

3.9. Seuraamukset

Kaikki jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön seuraamusvaatimukset, jos ilmoittamisvelvollisuutta ei ole täytetty. Useimpien jäsenvaltioiden seuraamuksia voidaan pitää oikeasuhteisina, varoittavina ja tehokkaina, lukuun ottamatta muutamia jäsenvaltioita, joissa hallinnollinen seuraamus on liian lievä, jotta se olisi varoittava. Komissio on kehottanut kyseisiä jäsenvaltioita korjaamaan tilanteen nopeasti.

Jäsenvaltioista 18 voi soveltaa muitakin seuraamuksia kuin nimenomaisia hallinnollisia seuraamuksia, kuten käteisrahan valvonta-asetuksen 9 artiklassa on

¹⁰ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

¹¹ EYVL L 317, 3.12.2001, s. 1.

säädetty. Seuraamuksiin kuuluvat käteisrahan takavarikointi tai pidättäminen laitonta toimintaa epäiltäessä, (korkeat) sakot, vankeusrangaistukset tai käteisrahan menetetyksi tuomitseminen.

Jäsenvaltioiden ei edellytetä lähettävän määrättyjä seuraamuksia koskevia tilastotietoja komissiolle. Saatavilla olevien erityistietojen perusteella voidaan kuitenkin vahvistaa, että useimmissa jäsenvaltioissa on todella määrätty seuraamuksia.

4. PÄÄTELMÄT

Jäsenvaltioiden saamat ilmoitukset osoittavat, että käteisrahan valvonta-asetuksen täytäntöönpano on tällä hetkellä yleisesti tyydyttävää. Jäsenvaltiot ovat järjestäneet toimivaltaisia viranomaisia varmistamaan, että matkustajat täyttävät ilmoittamisvelvollisuutensa, käteisrahaa koskevat ilmoitukset käsitellään sekä matkustajat, matkatavarat ja kuljetusvälineet tarkastetaan. Jäsenvaltiot ovat myös ottaneet käyttöön seuraamusjärjestelmän ja/tai käteisrahan pidättämisjärjestelmän, joka koskee tapauksia, joissa käteisrahaa koskevaan ilmoitukseen liittyviä vaatimuksia ei ole noudatettu. Jäsenvaltiot ovat järjestäytyneet siten, että käteisrahaa koskevasta ilmoittamisjärjestelmästä saatujen tietojen saattaminen kansallisten rahanpesun selvityskeskusten käyttöön on voitu varmistaa. Jäsenvaltiot vaihtavat tietoja muiden jäsenvaltioiden, komission ja kolmansien maiden kanssa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista, ja noudattavat samalla luottamuksellisuuden ja tietosuojan vaatimuksia. Kun otetaan huomioon koottujen käteisrahaa koskevien ilmoitusten ja suoritettujen valvonnan erot jäsenvaltioiden välillä, jäsenvaltioita on seurattava tarkemmin, jotta käteisrahan valvonta-asetuksen täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa voidaan yhtenäistää entistä paremmin. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toteutettava korjaavia toimenpiteitä.

Muutamissa jäsenvaltioissa on havaittu joitakin puutteita, jotka liittyvät valvontatietojen tallentamiseen, käsittelyyn ja käytettäväksi saattamiseen sekä kansallisten seuraamusten käyttöönottoon. Komissio toteuttaa tarpeelliset toimet varmistukseksi, että käteisrahan valvontaa koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö pannaan täytäntöön tarkoituksenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

5. SUOSITUKSET

Käteisrahan valvonta-asetuksen täytäntöönpanosta saatujen käytännön kokemusten perusteella voidaan päätellä, ETTEI asetusta ole tarpeen tarkistaa perusteellisesti.

Ne osoittavat kuitenkin, että käteisrahan valvontaa koskeviin säännöksiin voitaisiin harkita joitakin muutoksia, joita ovat seuraavat:

käteisrahan valvonta-asetuksen 3 artiklan muuttaminen, jotta voidaan ottaa huomioon kauttakulkumatkustajien tarkastamiseen liittyvät käytännön vaikeudet jäsenvaltioissa

suurimmassa osassa jäsenvaltioita nykyisin käytössä olevaan yhteiseen ilmoituslomakkeeseen perustuvan Euroopan unionin käteisrahan yhteisen ilmoituslomakkeen käyttöönotto, jonka ansiosta koottuja tietoja, matkailijoiden tietoisuutta ja mahdollista tietokoneistamista voitaisiin yhtenäistää yhä enemmän

komission pakollisten (neljännesvuosittaisten) ilmoitusvaatimusten lisääminen, mikä koskee jäsenvaltioiden kokoamia tilastotietoja, jotta voidaan varmistaa käteisrahan valvonta-asetuksen tehokkuuden seuranta. Kyseiset ilmoitusvaatimukset perustuvat nykyisin vapaaehtoisiiin sopimuksiin.

pakollisen vaatimuksen lisääminen, mikä koskee käteisrahan ilmoittamisvelvollisuuteen liittyvän tietoisuuden lisäämistä. Kaikki tiedotustoimet ovat nykyisin vapaaehtoisia.

komiteamenettelyn käyttöönotto, jotta keskustelut käteisrahan valvonta-asetuksen hallinnoinnista jäsenvaltioiden kanssa voitaisiin vakiinnuttaa

tekniisiä osatekijöitä, kuten yhteisen ilmoituslomakkeen muotoa tai ilmoitusvaatimusten sisältöä, koskevan komission soveltamisasetuksen suunnitteleminen.

Yhtenäistämistä on jo saatettu parantaa vaihtamalla parhaita käytäntöjä sekä edistämällä menetelmien yhtenäistämistä oikeudellisesti sitomattomien määräysten, kuten ohjeiden tai jäsenvaltioiden välisten teknisten sopimusten avulla käteisrahan valvontatyöryhmän välityksellä.

Jotta käteisrahan valvonta Euroopan unionin alueelle saavuttaessa ja sieltä poistuttaessa voidaan yhtenäistää *täydellisesti*, on välttämätöntä *muuttaa* käteisrahan valvonta-asetusta.

LIITE 1:

Tilastoyhteenveto käteisrahaa koskevista ilmoituksista ja kirjauksista
– kaikki jäsenvaltiot –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

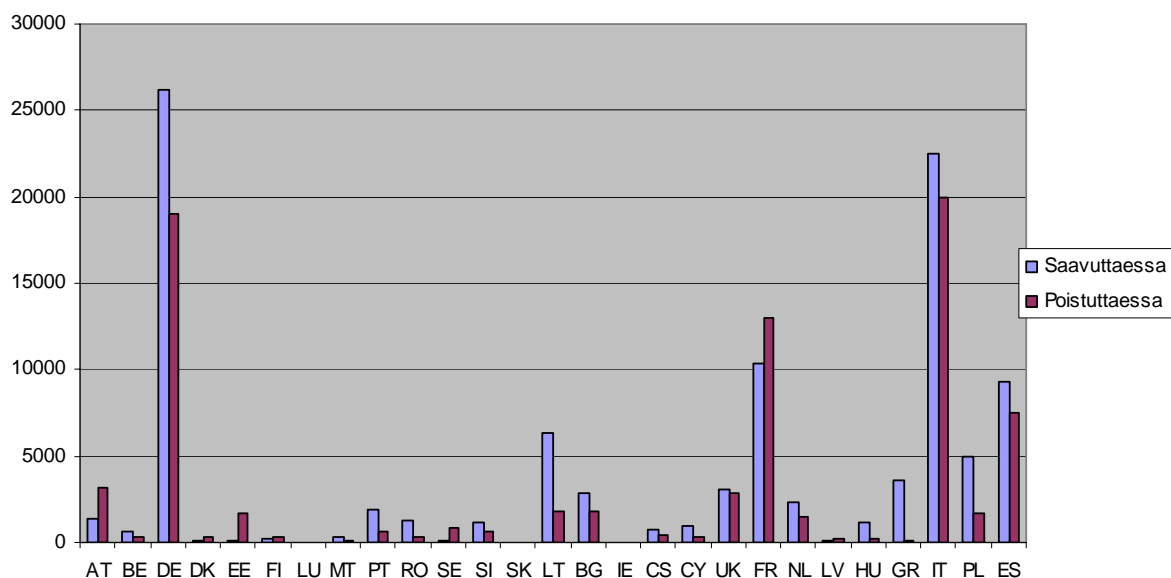
Vapaaehtoiset käteisrahaa koskevat ilmoitukset					Kirjaukset			
Maa	Ilmoitusten lukumäärä	Saavuttaessa	Poistuttaessa	Määrä euroina	Saavuttaessa	Poistuttaessa	Yhteensä	Määrä euroina
AT	4 589	1 404	3 185	5 631 564 366	4	12	16	1 394 484
BE	995	653	342	53 470 113	23	13	36	2 751 764
DE	45 303	26 239	19 064	55 775 450 005	3 272	1 938	5 210	996 985 476
DK	435	70	365	16 811 874	3	276	279	7 580 171
EE	1 769	79	1 690	1 091 682 756	5	3	8	225 823
FI	520	233	287	81 599 560	36	12	48	1 252 599
LU	15	7	8	1 150 540	0	0	0	0
MT	369	291	78	17 116 042	2	0	2	57 140
PT	2 588	1 932	656	212 936 525	324	179	503	31 511 113
RO	1 729	1 362	367	160 856 092	0	5	5	26 079
SE	1 015	158	857	33 050 252	11	0	11	428 802
SI	1 750	1 167	583	3 027 662 737	50	10	60	3 604 333
SK	51	50	1	1 663 601	0	0	0	0
LT	8 046	6 302	1 744	214 153 403	0	2	2	16 199
BG	4 636	2 870	1 766	304 051 835	12	41	53	5 377 271
IE	24	9	15	680 755	4	12	16	336 430
CS	1 227	762	465	420 463 999	2	0	2	36 655
CY	1 240	935	305	47 741 670	14	20	34	870 916
UK	5 895	3 042	2 853	203 555 076	341	926	1 267	31 848 240
FR	23 339	10 373	12 966	1 936 488 129	1 572	984	2 556	221 041 774
NL	3 776	2 321	1 455	161 789 026	264	453	717	23 039 467
LV	369	123	246	84 639 062	4	0	4	942 263
HU	1 380	1 145	235	78 083 925	11	10	21	490 359
GR	3 695	3 550	145	123 303 936	2	8	10	1 243 525
IT	40 194	22 531	17 663	8 745 018 735	796	801	1 597	258 241 296
PL	6 636	4 943	1 693	242 940 502	40	35	75	5 209 018
ES	16 766	9 273	7 493	1 253 528 580	33	454	487	37 828 899
YHTEENSÄ	178 351	101 824	76 527	79 921 453 096	6 825	6 194	13 019	1 632 340 096

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

LIITE 2:

Käteisrahaa koskevien ilmoitusten lukumäärä
– kaikki jäsenvaltiot –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

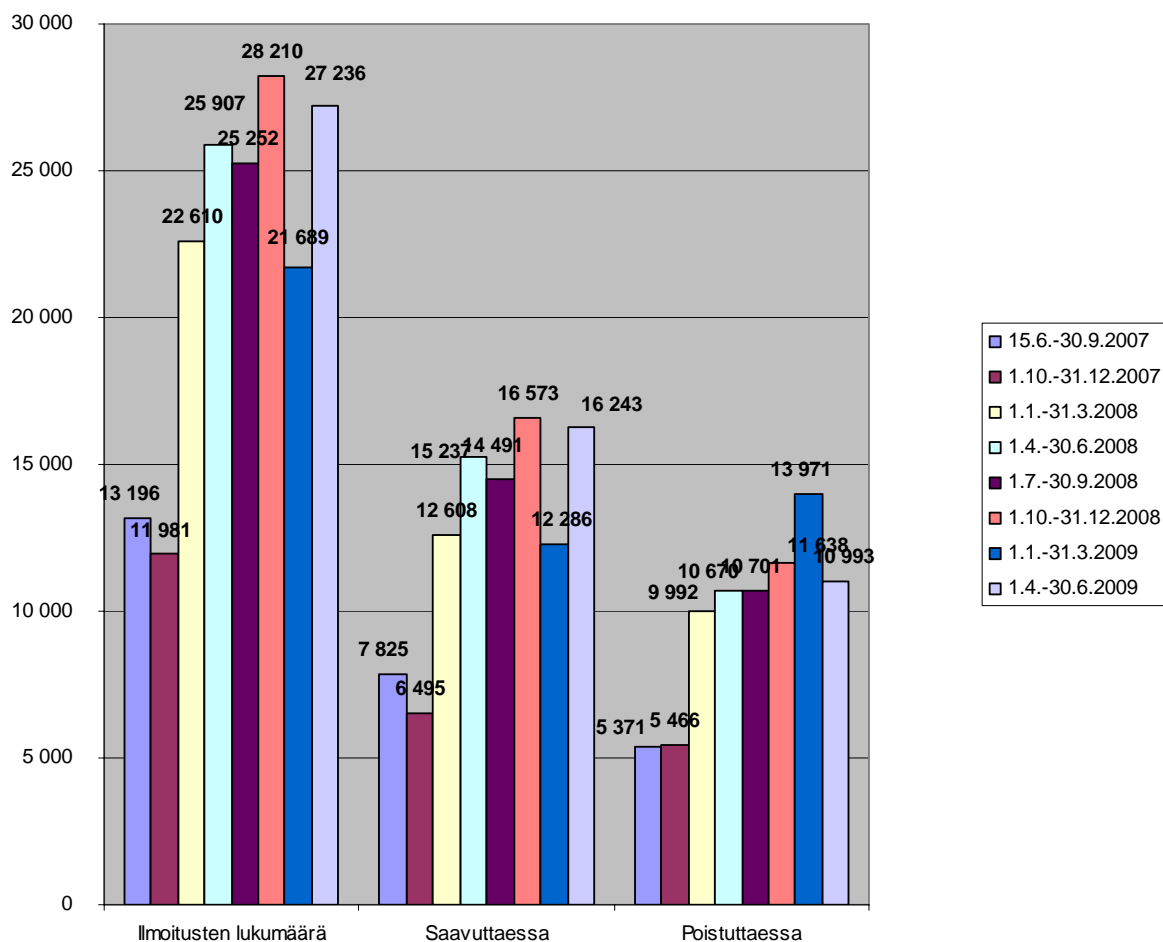

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

ANNEX 3:

Käteisrahaa koskevien ilmoitusten lukumääräinen kehitys
– yhteensä –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

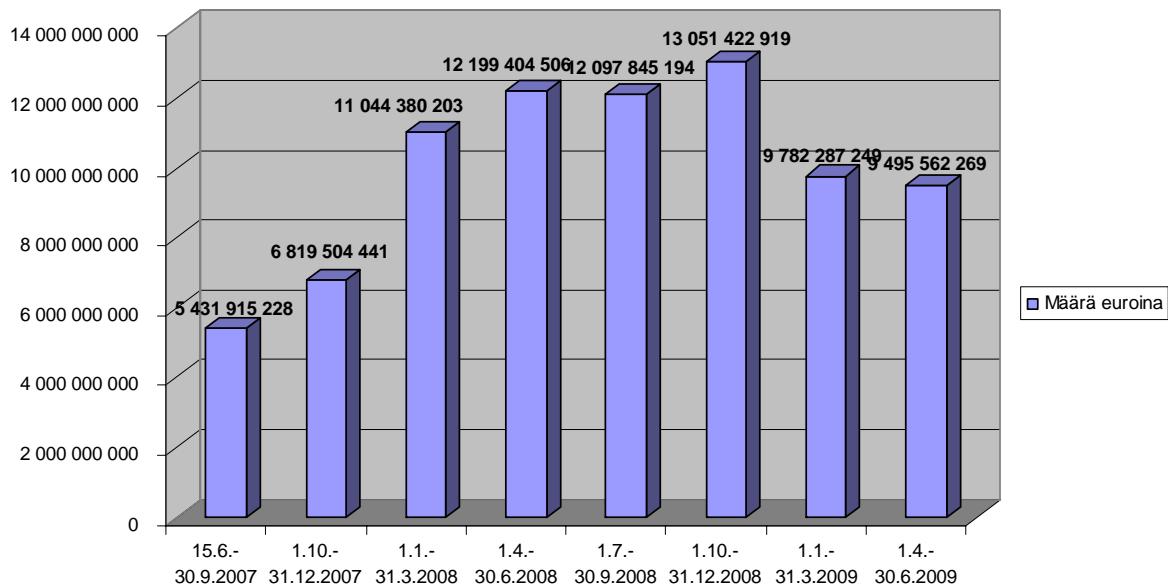

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

LIITE 4:

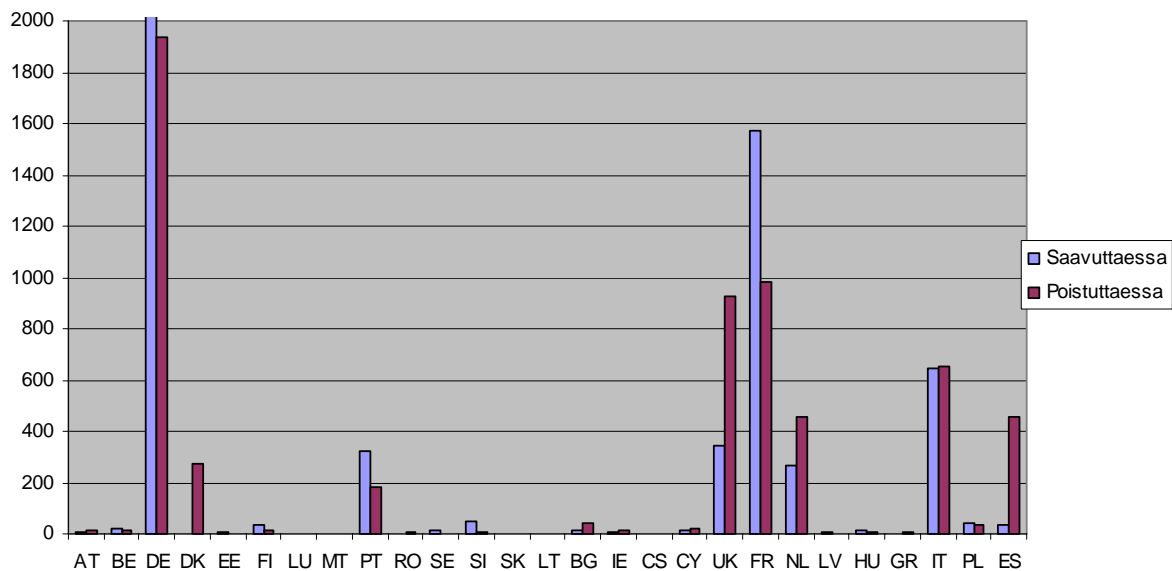
Käteisrahaa koskevien ilmoitusten euromääräinen kehitys
– yhteensä –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.
Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

LIITE 5:

Käteisrahaa koskevien kirjausten lukumäärä
– kaikki jäsenvaltiot –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

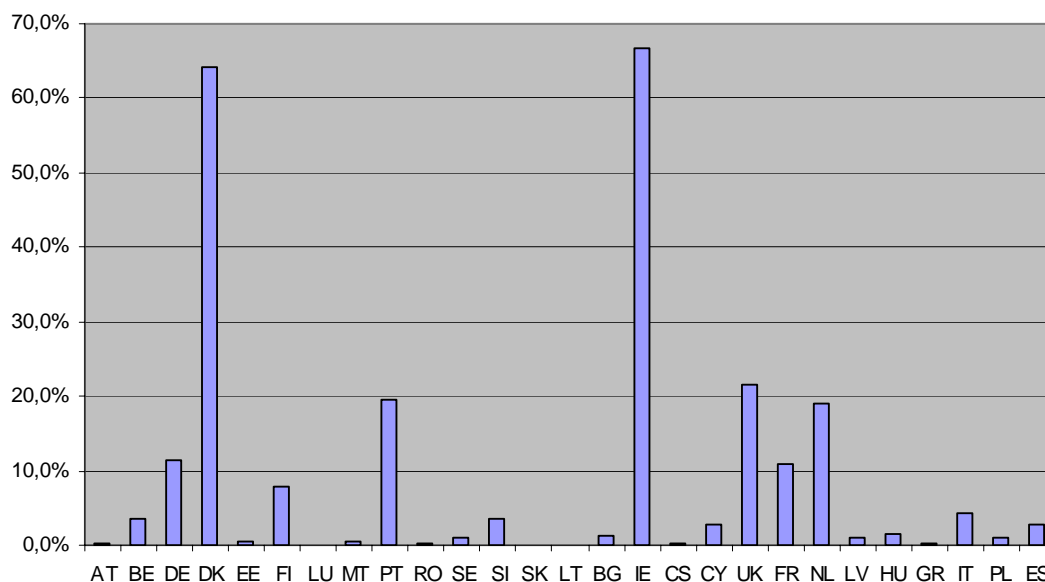

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

LIITE 6:

Käteisrahaa koskevien kirjausten ja ilmoitusten yhteismäärän välinen suhde
– kaikki jäsenvaltiot –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

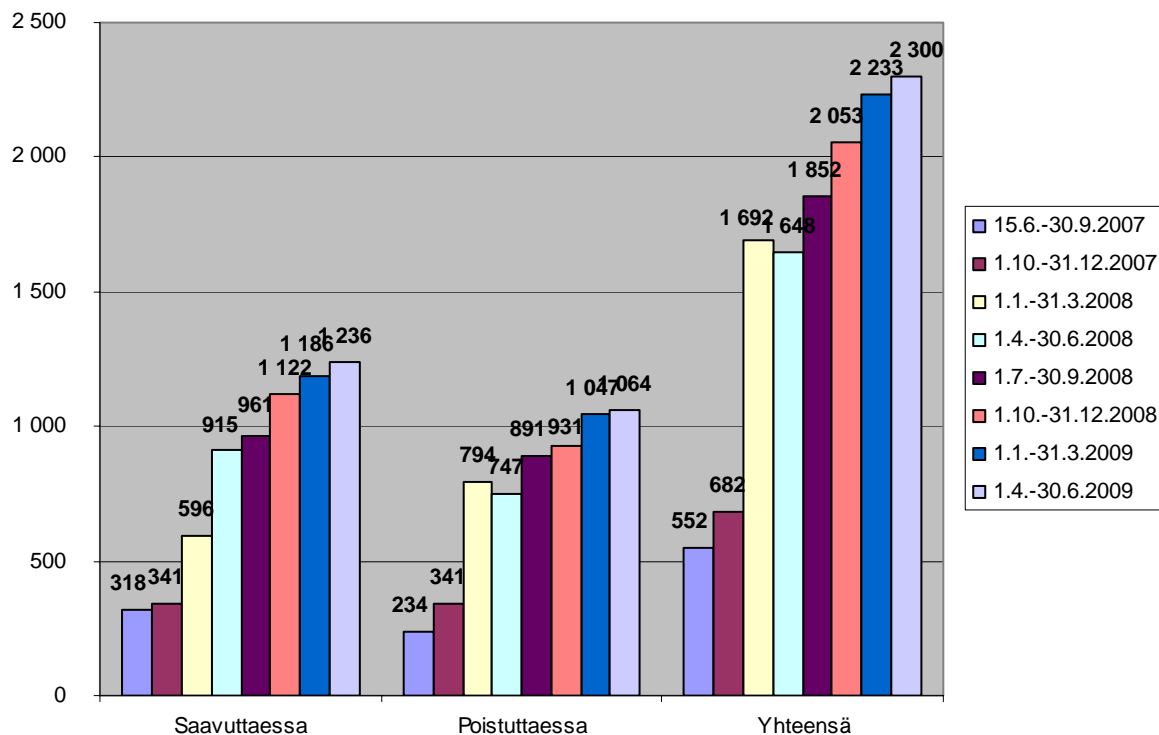

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.

LIITE 7:

Käteisrahaa koskevien kirjausten lukumääräinen kehitys
– yhteensä –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

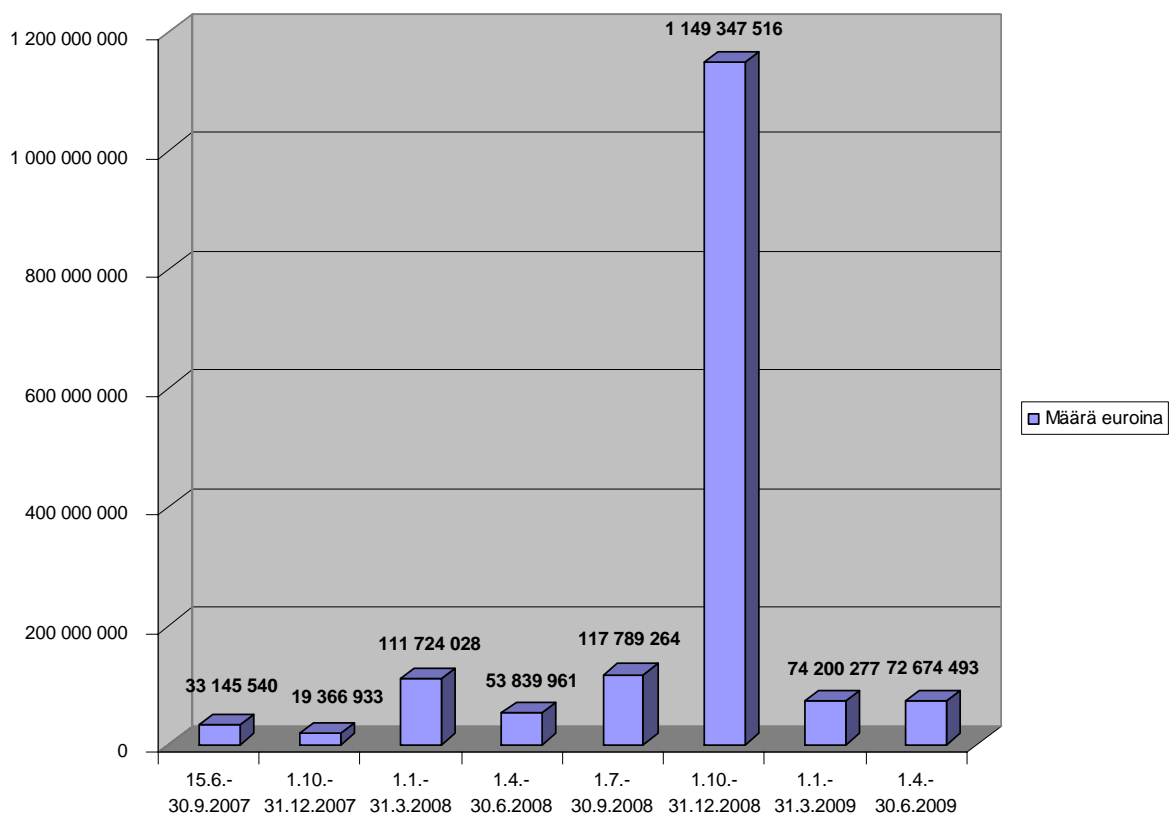

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.

Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä

LIITE 8:

Käteisrahaa koskevien kirjausten euromääräinen kehitys
– yhteensä –
vuoden 2007 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2009 toisen neljänneksen välinen ajanjakso

Italia, Kreikka ja Puola eivät ole toimittaneet käteisrahan valvontaa koskevia tietoja vuoden 2007 kolmannelta ja neljänneltä neljännekseltä.
Belgia ei ole toimittanut tietoja vuoden 2007 kolmannelta neljännekseltä.